

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7To/16/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1622010313
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslav Osif
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:1622010313.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Miroslava Osifa a sudcov Ing. JUDr. Milana Husťáka a JUDr. Stanislava Sojku, PhD., na verejnom zasadnutí konanom dňa 14. marca 2024, v trestnej veci proti A. A., obžalovanej pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák., o odvolaní obžalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trebišov zo dňa 28. septembra 2023 sp. zn. 1T/82/2022 takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. por. zamietla odvolanie obžalovanej A. A..

odôvodnenie:

Okresný súd Trebišov rozsudkom zo dňa 28. septembra 2023 sp. zn. 1T/82/2022 uznal obžalovanú vinnou z trestného činu kvalifikovaného ako prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák., ktorého sa mala dopustiť tak, že

napriek zákonnej vyživovacej povinnosti prispievať na výživu svojho syna mal. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom C. XXX, vyplývajúcej jej z ustanovenia § 62 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine, deklarovanej jej i rozsudkom Okresného súdu Trebišov č.k. 16P/157/2015 zo dňa 22.2.2016, právoplatným dňa 5.4.2016, ktorým bola zaviazaná prispievať na výživu syna D. sumou 80,- Eur mesačne počnúc dňom 22.5.2015 vždy do 25. dňa príslušného mesiaca vopred k rukám otca oprávneného dieťaťa D. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom C. XXX, prechodne bytom E., F. G. X, pričom obvinenej bolo výživné na oprávnené dieťa určené predbežnou otázkou podľa § 7 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov za obdobie od 1.5.2013 do 5.4.2016 mesačne vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa podľa osobitného zákona platného v danom čase, si túto povinnosť neplnila riadne (v stanovenej výške) od mája 2013 až do júna 2022, čím jej v uvedenom období vznikol dlh na výživnom v sume 3.338,59 €.

Za to jej súd uložil podľa § 207 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. [§ 36 písm. j) Tr. zák.] a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd výkon uloženého trestu odňatia slobody podmienenečne odložil.

Podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. súd určil skúšobnú dobu na 12 (dvanásť) mesiacov.

Podľa § 50 ods. 2 Tr. zák. súd uložil obžalovanej povinnosť, aby v skúšobnej dobe podľa svojich schopností zaplatila zameškané výživné.

Proti tomuto rozsudku po jeho vyhlásení, odôvodnení a po poučení o možnosti podať opravný prostriedok, obžalovaná podala odvolanie. V písomných dôvodoch odvolania obhajkyňa obžalovanej uviedla, že obžalovaná je toho názoru, že súd nedostatočne objasnil vec, a to v takom rozsahu, aby bolo zrejmé, že boli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu, najmä čo sa

týka naplnenia subjektívnej stránky trestného činu zanedbania povinnej výživy. Obžalovaná síce neplnila vyživovaciu povinnosť vo výške tak ako jej ju určil civilný súd, ale nespôsobilá následok trestného činu zanedbania povinnej výživy. Ak nie je splnená subjektívna stránka trestného činu, čo i len jedna z jej podmienok, nemôže súd dospieť k odsudzujúcemu rozsudku, avšak v jej prípade ju súd aj napriek tomu odsúdil.

Je pravdou, že niekedy si svoju vyživovaciu povinnosť nespĺnila riadne a včas, ale následok trestného činu zanedbania povinnej výživy nezavinila ani z nedbanlivosti. Nekonala v priamom úmysle, ani z nedbanlivosti, výživné v stanovenej výške neuhrádzala nie preto, že nechcela, ale preto, že nemohla. Ako uviedla vo svojej výpovedi pred súdom po narodení dcéry H., ktorá sa narodila XX.XX.XXXX, sa o dcéru starala, pričom vzhľadom na jej zhoršený zdravotný stav, kedy bola dcéra v nemocnici, bola jej starostlivosť psychicky aj finančne náročná, pričom od otca maloletej dcéry, ktorým je D. B., nedostávala žiadnu finančnú pomoc ani inú podporu. Dcéra následne XX.XX.XXXX zomrela, čo sa jej veľmi dotklo. Všetky výdavky ohľadne jej pohrebu znášala výlučne ona. Otec počas celej doby jej života sa o ňu nijakým spôsobom nezaujímal ani nehradil žiadne výživné. V danom období jej pomáhala finančne mama. Od roku 2017 sa snažila zamestnať a udržať si zamestnanie, musela hradiť aj nejaké exekúcie, či iné záväzky. Dňa 11.10.2019 sa jej narodila dcéra A., čím jej pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť. Pred jej narodením približne od februára 2019 bola na rizikovitom tehotenstve, kedy poberala len nemocenské dávky. S maloletou dcérou A. bola na materskej a rodičovskej dovolenke do mája 2023. Súd ani orgány činné v prípravnom konaní nezohľadnili existenciu a rozsah ďalšej vyživovacej povinnosti, len skonštatovali, že bolo v jej možnostiach aj schopnostiach platiť aj výživné vo výške 80,- EUR od 05.04.2016 podľa rozsudku Okresného súdu Trebišov, sp. zn. 16P/157/2015.

Taktiež bolo odôvodnené v jej prípade uplatniť, aby orgány činné v prípravnom konaní a súd vo vzťahu k autonómnejmu posudzovaniu rozsahu vyživovacej povinnosti, túto otázku riešili formou predbežnej otázky podľa § 7 ods. 1 Tr. por. Orgány činné v prípravnom konaní a súd nepostupovali správne, keď pri spôsobilosti obžalovanej plniť si vyživovaciu povinnosť a jej výšku pre potreby trestného konania ako základov pre záver o trestnej zodpovednosti za neplatenie výživného určili aj obdobie od 30.11.2012, kedy sa jej narodila dcéra H., až do roku 2015, a následne od februára 2019 kedy nastúpila na rizikové tehotenstvo a až do mája 2023, kedy jej skončila rodičovská dovolenka s dcérou A., nakoľko v danom období nebola objektívne povinná a schopná na maloletého platiť stanovené výživné vo výške 80,- Eur. Týmto nesprávnym postupom došlo k nesprávnemu vyčísleniu výšky dlžného výživného, ktoré bolo určené v rozsudku. Súd a orgány činné v prípravnom konaní mali posúdiť rozsah vyživovacej povinnosti samostatne, nie v zmysle rozsudku o výživnom v civilnom konaní.

Z výpovede D. B. a z výpovede starej matky maloletého vyplýva, že nemajú presný prehľad o tom, kedy uhradila výživné a kedy nie, ani v akej výške, pričom výživné posielala obyčajne v obálkach.

Pochybnosti o tom, kedy akú sumu výživného zaplatila, a za ktoré mesiace výživné nezaplatila, neboli v celom konaní odstránené. Takéto závažné pochybnosti mali byť pred vynesením odsudzujúceho rozsudku odstránené. Nikdy v minulosti sa nedopustila takého skutku. Výživné platila stále, len pre objektívne príčiny niekedy v nižšej sume, ako bola určená rozsudkom v civilnom konaní. Momentálne platí každý mesiac bežné výživné a spláca aj dlžné výživné.

Dané pochybnosti mali mať za následok stav, že súd nemal urobiť záver o jej vine ako obvinenej. Podstatou tejto zásady je najmä snaha predísť tomu, aby sa potrestali osoby, u ktorých neexistuje istota, že skutok, z ktorého sú obvinené, naozaj spáchali, čo bolo pri jej osobe porušené. Vzhľadom na ich výpovede, v ktorých si neboli istí, kedy neuhrádzala výživné a v akej výške, sa nedá s istotou vylúčiť ani iná verzia, a síce tá, že výživné uhrádzala stále prinajmenšom v sume 50,- Eur.

V trestnom konaní nebola použitá zásada "in dubio pro reo" (v pochybnostiach v prospech obvineného), ktorá vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 4 Tr. por., pričom pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti a ktoré sú uvedené v jej odvolaní stále trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie.

Súd v jej trestnej veci nezistil skutkový stav veci tak, aby o ňom neboli dôvodné pochybnosti, ktoré opisuje vyššie, a to v rozsahu nevyhnutnom na jeho rozhodnutie.

Súd ani orgány činné v prípravnom konaní neobjasňovali s rovnakou starostlivosťou okolnosti svedčiace tak proti nej ako obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jej prospech ako obvineného, aby bolo možné vyniesť spravodlivé rozhodnutie.

Nakoľko po vykonaní všetkých dosiahnuteľných dôkazoch ostali dôvodné pochybnosti o jej vine týkajúce sa skutkových zistení, malo rozhodnutie súdu vyznieť v jej prospech. Skutkový základ rozhodnutia mal byť zistený mimo dôvodnú pochybnosť, nestačí iba zistenie pravdepodobnosti. V danom smere platí pravidlo, že nedokázaná vina má v rozhodnutí súdu taký istý význam, ako dokázaná nevina. Zásada prezumpcie neviny sa musí prejavovať v rozhodnutí v tom zmysle, že sa uplatní zásada „in dubio pro reo“.

Súd rozhodol o jej vine a odsúdil ju aj napriek tomu, že v konaní vznikli racionálne pochybnosti o skutočnostiach zakladajúcich naplnenie skutkovej podstaty trestného činu, vinu a výšku dlžného výživného.

Priznala, že niekedy neplatila určené výživné v stanovenej výške, ale odmieta prijať taký rozsudok, aj keď sa na prvý pohľad javí ako správny. Nedoplatok výživného nespôsobil zámerné a rozhodne si neužívala žiadny blahobyt na úkor výživného pre maloletého syna. To, že si plnila vyživovaciu povinnosť v nižšej sume ako určenej, nemalo pre maloletého syna trvalo nepriaznivé následky.

Obžalovaná preto uviedla, že v zmysle vyššie uvedeného je zrejmé, že v konaní, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku nepostupoval súd prvej inštancie v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku a nevykonával na hlavnom pojednávaní všetky potrebné dôkazy, majúce význam pre rozhodnutie o vine a treste obžalovanej, tieto dôkazy nevyhodnotil v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por. a dospel tak ku nesprávnym skutkovým a právnym záverom, a preto súd prvej inštancie na základe uvedeného postupu vyslovil neodôvodnený záver o jej vine, opierajúci sa o nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku. V odôvodnení napadnutého rozsudku súd prvej inštancie neuviedol, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov.

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že napadnuté rozhodnutie trpí vytýkanými vadami a bol nimi porušený zákon ako aj jej práva, preto prostredníctvom svojej obhajkyne, navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok Okresného súdu Trebišov zo dňa 28. septembra 2023, sp. zn. 1T/82/2022 podľa § 322 ods. 1 písm. d) Tr. por. v celom rozsahu zrušil a vo veci rozhodol sám a podľa § 285 písm. b) Tr. por., a to tak, že ju ako obžalovanú spod skutku obžaloby pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, 3 písm. b) Tr. zák., § 138 písm. b) Tr. zák. oslobodí, lebo skutok nie je trestným činom.

Krajský súd na podklade podaného odvolania podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého rozsudku, proti ktorým obžalovaná podala odvolanie, ako aj konanie predchádzajúce výrokom napadnutého rozsudku a po zvážení všetkých okolností významných pre rozhodnutie dospel k záveru, že odvolanie obžalovanej nie je dôvodné.

Odvolací súd reagujúc na dôvody odvolania považuje v prvom rade za nutné uviesť, že neobstojí argumentácia obžalovanej o nedostatočnom zistení skutkového stavu a následne o nesprávnom vyhodnotení výsledkov dokazovania.

Súd prvého stupňa na hlavnom pojednávaní, tak ako to vyplýva zo zápisnice o hlavnom pojednávaní kontradiktórnym spôsobom konania vykonával dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre zákonné rozhodnutie vo veci samej. Navyše ako nedôvodné je aj tvrdenie, že súd prvého stupňa sa nezaoberal jej obhajobou, ktorá súvisela s jej následnými tehotenstvami v priebehu žalovaného obdobia, vrátane jej zdravotného stavu a predovšetkým psychického rozpoloženia.

S touto argumentáciou obžalovanej sa dostatočným spôsobom súd prvého stupňa vysporiadal, čo napokon sa odrazilo v skutkovej vete napadnutého rozsudku, ale aj vo výroku o uloženom treste, nakoľko aplikoval ustanovenie o mimoriadnom znížení uloženého trestu odňatia slobody a toto všetko náležitým spôsobom aj v dôvodoch napadnutého rozsudku odôvodnil, teda vysvetlil stranám trestného konania, prečo takto postupoval.

Pokiaľ obžalovaná sa domáhala oslobodenia spod skutku uvedeného v obžalobe okresného prokurátora, a to podľa jej názoru, že nebol náležite zistený skutkový stav veci a nebola bez akýchkoľvek pochybností preukázaná subjektívna stránka žalovaného prečinu zanedbania povinnej výživy, ani v tomto smere odvolací súd nezistil v rozhodnutí súdu prvého stupňa žiadne pochybenie. Navyše súd prvého stupňa veľmi citlivo posúdil obdobie od mája 2013 do apríla 2016, keď zohľadnil ťažké životné obdobie obžalovanej, čo sa prejavilo v aplikácii ustanovenia § 7 ods. 1 Tr. por. a upravil výšku primeraného výživného na maloletého syna, ktorý bol v osobnej starostlivosti otca.

V dôvodoch napadnutého rozsudku súd prvého stupňa podrobne poukázal na jednotlivé platby na výživnom zo strany obžalovanej na maloletého syna, ale zároveň poukázal aj na osobu samotnej obžalovanej, ktorá pokiaľ si našla zamestnanie v priebehu žalovaného obdobia, tak toto spravidla bolo ukončené zo strany zamestnávateľa pre jej absencie v zamestnaní.

Pokiaľ obžalovaná uhrádzala výživné na maloletého syna robila to spravidla formou peňazí vložených do poštovej obálky, čo otec maloletého syna ako dôkaz predložil súdu aj s uvedením sumy, ktorú obžalovaná zaslala v žalovanom období. Ani odvolací súd nemal dôvod pochybovať o vierohodnosti tohto dôkazu, tak ako bol pred súdom prvého stupňa vykonaný, a preto v podrobnostiach odvolací súd poukazuje na dôvody napadnutého rozsudku, ktoré si v celom rozsahu osvojil a okrem vyššie uvedeného ničím viac nedoplňa.

Nepochybil súd prvého stupňa pokiaľ na podklade výsledkov vykonaného dokazovania, keď konanie obžalovanej po objektívnej stránke posúdil ako prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák., a to tým, že najmenej dva mesiace v období dvoch rokov si z nedbanlivosti neplnila zákonnú povinnosť vyživovať iného, teda maloletého syna. Obžalovaná pritom skutok spáchala závažnejším spôsobom konania, a to po dlhší čas, keďže za taký bezpochyby možno považovať čas od mája 2013 do júna 2022, v ktorom si obžalovaná riadne neplnila svoju vyživovaciu povinnosť. Obžalovaná tým naplnila aj kvalifikovanú skutkovú podstatu prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 3 písm. b) Tr. zák. v spojení s § 138 písm. b) Tr. zák.

Správne súd prvého stupňa uviedol v dôvodoch napadnutého rozsudku, že ani nepriaznivá životná situácia nezbavuje rodiča jeho vyživovacej povinnosti k dieťaťu. Obžalovaná si riadne neplnila vyživovaciu povinnosť po dlhý čas, a to po dobu deviatich rokov, počas ktorých podľa jej vlastného vyjadrenia nepodala návrh na zníženie jej vyživovacej povinnosti, čo len potvrdzuje jej nedbanlivostnú stránku konania

V dôvodoch napadnutého rozsudku súd prvého stupňa podrobne poukázal na ustanovenie § 34 Tr. zák. a § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. a v jej prospech aplikoval aj ustanovenie § 39 ods. 1 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody, nakoľko dospel k záveru, že vzhľadom na osobu obžalovanej a okolnosti prípadu, by uloženie trestu v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby, teda trestu odňatia slobody minimálne v trvaní jeden rok, by pre obžalovanú bol neprimerane prísny, pričom na ochranu spoločnosti podľa súdu postačuje aj trest kratšieho trvania. Pri mimoriadnom znížení trestu súd prihliadol na nepriaznivú životnú situáciu obžalovanej spojenú so zlým zdravotným stavom a následným úmrtím jej druhého dieťaťa v období páchania skutku, ako aj na to, že okrem teraz súdnej trestnej činnosti, sa nedopustila žiadnej inej trestnej činnosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené aj odvolací súd považuje trest uložený súdom prvého stupňa za primeraný a zároveň spôsobilý na naplnenie funkcie individuálnej prevýchovy, ale aj generálnej prevencie, keďže jej bola uložená navyše povinnosť, aby si vyživovaciu povinnosť ďalej riadne plnila a zaostané výživné uhradila v priebehu plynutia skúšobnej doby uloženého odsúdenia.

Bude preto len na obžalovanej, či si zodpovedným prístupom k svojej vyživovacej povinnosti voči maloletému synovi a riadnym spôsobom svojho života v skúšobnej dobe preukáže, že na naplnenie účelu trestu nie je potrebný výkon trestu odňatia slobody.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.